

De preventie en aanpak van pesten in Ervaringsgericht Onderwijs

Ervaringsgericht Onderwijs is een onderwijsconcept waar het voorkomen van pesten integraal deel van uitmaakt. Doordat het welbevinden van de kinderen startpunt is van het onderwijs wordt bij de eerste signalen van minder welbevinden direct actie ondernomen. In gesprekken met kinderen volgens de ervaringsgerichte dialoog (waarbij het inleven in het perspectief van de ander centraal staat), wordt met de kinderen gesproken over de relatie tussen hun gevoelens en gedrag van henzelf en anderen.

Door het uitleggen van sociale situaties, het benoemen van hun rol, het uitleggen van het effect van hun gedrag op anderen leren kinderen te reflecteren op zichzelf. Dit is de eerste stap in gedragsverandering. Wanneer kinderen de effecten van hun gedrag op de emoties van anderen gaan begrijpen kunnen zij hun gedrag aan gaan passen.

De kinderen leren zien welke rol ze hebben ingenomen (pester, meeloper, slachtoffer, helper, zwijger) en worden bewust van hun invloed. Zij leren het pesten te voorkomen, het slachtofferschap te voorkomen en processen van pesten stoppen. De volwassenen die de kinderen hierbij begeleiden werken aan relatie en vertrouwen tussen de kinderen. De hele groep wordt erbij betrokken om de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor sfeer en relatie te dragen.

Wat als er nu wel gepest wordt?

Ook op onze school wordt wel eens gepest. Soms echt per ongeluk, soms ook moedwillig. Ons onderwijsconcept heeft verbondenheid en dialoog als belangrijke kernwaarden. We zullen dan ook ten allen tijden het gesprek blijven voeren. We willen kinderen betrokken houden, we willen hen ook in hun sociale gedrag helpen ontwikkelen. We zullen hen dan ook niet 'ontkoppelen' door buitensluiting of straf. Wel is ons handelen erop gericht dat kinderen consequenties van hun gedrag leren zien en accepteren. En wanneer we samen met de kinderen de grenzen afgesproken hebben dan heeft grensoverschrijdend gedrag dus consequenties.

De sociale vaardigheden van de kinderen ontwikkelen zich niet bij alle kinderen even snel of even sterk. Daardoor vraagt pestgedrag wegwerken tijd en is het een doorlopend proces. Bij het ene kind vraagt het meer tijd dan bij het andere, omdat we aansturen op een verandering van de attitude. Er zijn kinderen die denken een grapje uit te halen en enorm schrikken van het effect dat het 'grapje' heeft op een ander kind. Dat kind heeft het verschil tussen een grapje en pesten meestal in één keer geleerd. Ook zijn er kinderen die veel vaker

grensoverschrijdend gedrag laten zien en niet direct hun gedrag veranderen. Dit heeft te maken met verschillende factoren: de mate waarin het kind al in staat is tot zelfreflectie, de mate waarin het kind vertrouwen heeft in zichzelf en anderen en eerder opgedane (negatieve) ervaringen in relaties met andere mensen. Als school hebben we hier een opvoedende taak naast de ouders. Iedere situatie krijgt onze aandacht, echter niet iedere situatie vraagt om dezelfde aanpak.

Wat doet de Fonkelsteen aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden?

Spelletjes waarbij aan vertrouwen van elkaar gewerkt wordt.
 Rollenspelen zoals beschreven in de Kanjertraining.
 Toneelspel waarbij de verschillende rollen ingenomen worden.
 Kringgesprekken
 Oefenen in zelfreflectie: ik-tekening, kwaliteitenspel, beschrijving van je sterke kanten en je hulpvragen.
 Activiteiten met de hele school: zorgen voor elkaar.
 Ateliers met alle leeftijden: met elkaar rekening leren houden, elkaars kwaliteiten leren zien.
 Activiteiten op het gebied van Burgerschap: zorg voor de omgeving en zorg voor elkaar.

Wat doet de school als er regelmatig kinderen met elkaar botsen?

Het kan voorkomen dat er in een groep regelmatig conflicten ontstaan tussen bepaalde kinderen. Deze conflicten hebben een negatieve invloed op de sfeer. Dan zijn er verschillende actiesporen:

1. Ieder incident wordt direct door de verantwoordelijke volwassene(n) opgepakt. In een reflectiegesprek wordt gedrag, gevoel en oplossing besproken.
2. Het team analyseert wat een rol speelt in het ontstaan van de incidenten en spreekt interventies af ter voorkoming hiervan.
3. De groep wordt betrokken in de verantwoordelijkheid voor de sfeer.
4. Indien nodig wordt met de betreffende ouders en kinderen gesproken over de botsingen en worden afspraken ter voorkoming gemaakt. Hierbij is behalve de groepsleerkracht(en) ook de IB-er of directeur van de school betrokken. Het

	<p>gesprek is er op gericht samen met de ouders te zorgen dat het negatieve gedrag stopt.</p> <p>School adviseert waar nodig voor een ondersteunende aanpak buiten school, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining.</p>
<p>Wat doet de school als er een patroon dreigt te ontstaan van pestgedrag?</p>	<p>Het kan zijn dat de gesprekken niet voldoende zijn om kinderen bewust te maken van hun gedrag en dit niet voldoende aanpassen.</p> <p>Dan hebben we op de Fonkelsteen een aantal interventies afgesproken:</p> <p>Time-out plek = het kind dat negatief verstorend gedrag laat zien krijgt een plek waar het tot rust kan komen zodat de sfeer voor de andere kinderen beter blijft. Deze plek kan de leerling ook zelf opzoeken, wanneer hij/zij merkt dat de emoties te hoog oplopen.</p> <p>Observatie = de groep wordt geobserveerd door de IB-er, de directeur of een externe betrokkene, waarbij de relatie leerkracht en groep centraal staat. Deze observaties worden geanalyseerd en er wordt een specifieke aanpak afgesproken. Deze aanpak bestaat in ieder geval uit een teamgerichte aanpak omdat wij ons gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor alle kinderen van de school. Er is coaching van de begeleiders in de betreffende groep en er wordt een intensief traject afgesproken met activiteiten gericht op bevorderen van sfeer, relatie en vertrouwen waarbij de spelen genoemd bij preventie een rol spelen. Indien nodig wordt een ouderavond afgesproken. Team en directeur besluiten dit samen.</p>
<p>Wat doet de school om deze aanpak uit te leggen?</p>	<p>In het intakegesprek met nieuwe ouders en op ouderavonden over het concept Ervaringsgericht Onderwijs wordt onze aanpak uitgelegd.</p>